

Titel: a. Båanke til Højesteret.

Citation: "a. Båanke til Højesteret.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e40319.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

a. Båanke til Højesteret.

I § 294 opstilles den Grundsætning, at kun Domme, hvormed Sagen endes i pågjældende Instants, ere Gjenstand for Appel, derimod ikke Kjendelser, der afsiges, eller Bestemmelser, der træffes under Behandlingen. Grundsætningen er, at alle sådanne Afgjørelser, som falde i Løbet af Processen, først kunne påankes i Forbindelse med Slutningsdommen, og dette gjælder ikke blot om de egentlige interlokutoriske Kjendelser, men også om sådanne Kjendelser, der i Virkeligheden ere partielle Domme, forsåvidt som de endeligt i Realiteten afgjøre visse Punkter af Sagen. Undtagelse fra denne Grundsætning gjøres kun med Hensyn til de Tilfælde, hvor Besværing finder Anvendelse, jfr. foreløbig § 320, ved hvilken nærmere Forklaring herom gives.

Som det vil sees, falde disse Grundsætninger emtrent sammen med den gjældende Ret ifølge Frd. 17de Maj 1690,

Retsdekreter, hvormed Sagen sluttes for pågjældende Instantses Vedkommende, må selvfølgelig kunne påankes særskilt, og det, hvad enten de gå ud på Afvisning eller på at påkjende Sagen i Realiteten, thi her gives intet senere Tidspunkt, der kan være Tale om at afvente. Anderledes forholder det sig med Kjendelser, der afsiges, eller Bestemmelser, der træffes under Sagens Gang. Hvad enten disse alene angå Sagens Formalitet eller tillige vedrøre dens Realitet, bliver Behandlingen at fortsætte på Grundlag af dem, og der vil efter dem følge en Slutningsdom. Først i Forbindelse med denne, til hvilken de stå i Forhold som Forberedelser, kunne de påankes, men Sagens Gang kan ikke standses eller afbrydes ved deres særskilte Indankning. I den nugjældende Ret bliver der kun Tale om sådanne Incidentsafgjørelser med Hensyn til Sagens Formalitet, da der med Hensyn til Realitetsproceduren hersker den Grundsætning, at den ikke kan deles, jfr. Nellemanns Procesmåde S. 115 ff.; efter Lovforslaget vil der derimod også med Hensyn til Sagens Realitet regelmæssig forekomme Incidentsafgjørelser, der forberede den påfølgende Procedure, og det vigtigste Exempel herpå er navnlig Beviskjendelsen efter § 179. Med Hensyn til disse Realitetsincidentsafgjørelser gjør Lovforslaget den samme Grundsætning gjældende som med Hensyn til Formalitetsafgjørelserne, nemlig at der ikke kan finde nogen særskilt Påanke af dem Sted, men at de først kunne påankes i Forbindelse med Slutningsdommen. Dette er ikke begrundet i, at de kunne forandres af Retten selv, når denne senere under Proceduren måtte komme til Indsigt i, at de ere urigtige; thi den i Lovforslagets § 179 omhandlede Kjendelse med Hensyn til Beviset er ligeså bindende og endelig for Retten og for Parterne som Formalitetsafgjørelserne. Når Lovforslaget udelukker særskilt Påanke af Beviskjendelsen, er dette derimod alene begrundet i Hensigtsmæssighedshensyn. Vel er det så, at når den ifølge § 179 afsagte Kjendelse måtte findes urigtig, bliver derved den påfølgende Behandling af Sagen spildt — hvilket naturligvis i og for sig er

en Ulempe —, men det må ansees for en endnu større Ulempe, om der var Adgang for Parterne til at træne Sagen ved særskilt Påanke af denne Kjendelse, hvoraf nødvendigvis vilde følge, at Sagens videre Behandling måtte stilles i Bero for at afvente Påankens Udfald, såmeget mere føm det vistnok må antages at ville blive såre fjældent, at den i Henhold til § 179 affagte Kjendelse virkelig befindes urigtig, da det i Reglen ikke vil være vanskeligt at afsige den, eftersom dens Indhold er temmelig negativt og Retten i Tvivilstilfælde for en Sikkerheds Skyld kan fordre Bevis, selv om den ikke vilde anse et sådant for strengt fornødent. Det er føledes anset for rigtigt at gjøre en fælles Grundsætning, nemlig Udelukkelse af særskilt Påanke, gjældende for alle Kjendelser og andre Bestemmelser af Retten, der fremtræde som Trin i Proceduren, og ester hvis Afsigelse denne fortsættes videre, hvad enten de afgjøre Formalitetseller Realitetsincidentspunkter. Herfra finder der, som ovenfor bemærket, kun forsåvidt Undtagelse Sted, som visse Kjendelser og Beslutninger strax kunne gjøres til Gjenstand for Besværing, skjønt ikke for egentlig Påanke.

Grundsætningen om Udelukkelse af særskilt Påanke gjøres endvidere i 1ste Stykke af § 294 gjældende med Hensyn til den Påkjendelse af enkelte Realitetspunkter i Sagen, som kan finde Sted ifølge §§ 272 og 273. I Grunden ere disse Påkjendelser endelige og afsluttende for vedkommende Punkts Vedkommende, og de kunne forsåvidt i deres Væsen betegnes som Slutningsdomme, som Proceduren for de godkjendte Punkters Vedkommende ikke fortsættes videre. Men da de ifølge Lovforslaget nærmest ere at betragte under Synspunktet af forlods færdiggjorte Dele eller Stykker af den endelige Dom, findes det rettest at lade dem følge denne, således at de ikke kunne påankes førend i Forbindelse med den.

I 2det Stykke af § 294 opstilles den også i den gjældende Ret anerkendte Sætning, at der ikke kan appelleres alene for Procesomkostningernes Skyld, men at Dommens Bestemmelser om disse kun kunne påankes, når Hovedsagen påankes, og i Forbindelse

med den. Undtagelse herfra gjøres kun, forsåvidt som Besværing kan finde Sted i det i § 135 omhandlede Tilfælde.

I § 295 indeholdes den Regel, at i Forbindelse med den endelige Dom kunne de samme forudgående Kjendelser og Bestemmelser af Retten påankes. Når de ifølge § 294 ikke kunne påankes særskilt, følger deraf, at de må kunne påankes i Forbindelse med Tommen. Deraf følger også — hvad der er udtalt i § 295 2det Stykke — at en Kjendelses eller Beslutnings Forandring ved Påanke må medføre Ugyldighed af de Dele af Sagens Behandling, som afhænge af eller bero på den. For at bevare sin Ret til at påanke de under Sagens Behandling afgivne Kjendelser og Bestemmelser behøver vedkommende Part ikke i Almindelighed at føretage Noget; navnlig er det ikke nødvendigt, at han udtrykkelig erklærer eller reserverer sig at ville påanke. At pålægge ham dette, vilde neppe lede til Noget. Thi at knytte en Forpligtelse til endelig at påanke til Erklæringen herom, er ikke muligt, eftersom vedkommende Part jo gjerne, uagtet Kjendelsen er gået ham imod, alligevel kan vinde Sagen i det Hele, i hvilket Tilfælde han ikke har nogenfomhelst Grund til at påanke. Og hvis der ikke knyttes nogen bestemt Forpligtelse til Erklæringen om at ville påanke, vil denne synke ned til at blive en meningsløs Formalitet, der af Forsigtighed altid iagttages.

I § 296 omhandles Forholdet mellem de to Retsmidler Påanke og ny Foretagelse af Sagen. Hvad angår Besværing, da vil Forholdet til dette Retsmiddel ikke let fremkalde nogen Tvivl. Det synes naturligst at bestemme heromhandlede Forhold således, at ny Foretagelse af Sagen ikke kan benyttes, sålænge vedkommende Part muligen kan opnå sin Hensigt ved Påanke; først når det føreliggende Resultat må ansees for at stå fast, således at det ikke kan forandres ved Påanke, er der Grund til at føge Hjælp i ny Foretagelse af Sagen. Thi ny Foretagelse af Sagen som et særeget Retsmiddel synes naturlige« at forudsætte, at den føreliggende Afgjørelse er ulastelig. Sålænge dette ifølge en Parts Mening ikke er Tilfældet, må han

henvise til at føge Rettelse tilvejebragt ad den almindelige Vej ved Påanke. Det kan derfor ikke tilstedes at benytte disse to Retsmidler jævnsides. Denne Betragtningstype finder sit Udtryk i § 296, Hvor en Part vil forsøge Påanke, kan han ikke andrage på ny Foretagelse af Sagen, førend det har vift sig, at han ikke ved Påanken kan nå sit Øjemed. Mislykkes Påanken, er det Øjeblik kommet, da han kan forsøge at opnå ny Foretagelse af Sagen, men før ikke. På den anden Side kan og bør det ikke gjøres en Part til Pligt altid at forsøge Påanke, inden han andrager om ny Foretagelse af Sagen; thi der gives mange Tilfælde, hvor det en åbenbart, at Afgjørelsen ikke lider af Fejl, men hvor ny Foretagelse er det eneste Retsmiddel at benytte. Derfor førestrives det, at den Part, som andrager på ny Foretagelse af Sagen, skal ansees for derved at renuncere på Påanke, og hvis hans Andragende om ny Foretagelse af Sagen afslåes, har dette altså til Følge, at han må lade den trufne Afgjørelse blive stående ved Magt. Herfra gjøres kun Undtagelse i det Tilfælde, at Retten afslår Andragendet om ny Foretagelse af Sagen, netop fordi den antager, at Partens Øjemed kan opnåes ved Påanke, jfr. § 328. I et sådant Tilfælde vilde det være ubilligt at betragte Parten som bunden ved et Afkald på at påanke, eftersom hans Hensigt åbenbart ikke har været under denne Forudsætning at afskjære sig herfra. Det kan tænkes, at den påankende Parts Modpart, efterat Påanke er institueret, andrager på ny Foretagelse af Sagen. I så Fald må Hovedgrundsætningen føre til, at Spørgsmål om ny Foretagelse af Sagen stilles i Bero, indtil Påanken er bragt tilende. Først når den overordnede Rets Afgjørelse føreligger, kan det med Sikkerhed afgjøres, om der for Modparten er Grund til eller Håb om at gennemføre et Andragende om ny Foretagelse af Sagen. Ifølge denne Betragtning er det i Slutningen af § 296 føreskrevet, at Modparten må finde sig i at vente, indtil Påankens Resultat føreligger. Hænder det, at en Part andrager på ny Foretagelse af Sagen, medens Modparten derefter gjør Skridt

til at påanke, sees der derimod ikke nogen Grund til at lade Andragendet om ny Foretagelse hvile. Det synes derimod naturligst, som også i § 329 sidste Stykke fastsat, at Modpartens Påanke må stilles i Bero, indtil Spørgsmålet om ny Foretagelse af Sagen er afgjort, thi først, når Udfaldet af dette sidste Skridt føreligger, kan det afgjøres, om der overhovedet er Opfordring til at påanke, såvelsom i bekræftende Fald, hvorledes Påanken bør indrettes, hvad den bør rettes imod osv. At Modparten i et sådant Tilfælde ikke er afskåret fra at påanke, er en Selvfølge. Som det vil sees, bliver det Afgjørende således, hvo af Parterne der først sætter sit Retsmiddel i Anvendelse. Er den Påankende først på Færde, må Modparten lade sit Andragende om ny Foretagelse henhvile; er den, der andrager om ny Foretagelse af Sagen, først på Færde, må Påanken stilles i Bero.

I §§ 297—99 omhandles det vigtige Spørgsmål, hvad der kan gjøres til Gjenstand for provende Påkjendelse af Højesteret, eller med andre Ord fra hvilket Synspunkt Højesteret kan rette og forandre Landsrettens Behandling og Dom. Det er i denne Henseende ikke underkastet Tvivl, at Højesteret kan påkjende alle Spørgsmål vedkommende agens Formalitet, førsåvidt de ikke ere udelukkede fra at kunne påankes derved, at Landsrettens Afgjørelse i Loven er erklæret inappellabel, eller førsåvidt de ikke ere henviste til at bringes frem ved Besværing, hvilket sidste Retsmiddel kun i Formen er forskjelligt fra Påanke. Hensigten med den Række enkelte Exempler, som opregnes under Lit. a. til i., er ikke at udtømme alle de Tilfælde, i hvilke Påanke kan finde Sted i Anledning af processuelle Spørgsmål, men kun dels at fremhæve nogle af de vigtigste og hyppigste dels at nævne nogle, med Hensyn til hvilke det måske ellers kunde være tvivlsomt, om de kunne være Gjenstand for Påanke. Angående de under a., b. og c. nævnte Tilfælde er Intet særligt at bemærke. Under d. falder en Mængde af de vigtigste og hyppigste Formalitetsspørgsmål. Med Hensyn til s. bemærkes, at Tilsidesættelse af de processuelle Regler om Beviset inden

visse Grænser må afgive en Påankegrund. Dette strider ikke imod Lovforslagets System. Det er således klart, at Påanke må kunne finde Sted, naturligvis dog kun i Forbindelse med Slutningsdommen, når Retten

har fejlet i Henseende til den i § 179 omhandlede Kjendelse, navnlig i den Retning, at den har forsømt at kræve Bevis for Omstændigheder, som Højesteret anser for relevante. Ligeledes må Påanke kunne finde Sted, når Retten har fejlet i Afgjørelsen af de i §§ 181 og 182 omhandlede Spørgsmål; thi skjønt disse Afgjørelser udvortes fremtræde som rene procesledende Bestemmelser, kunne de dog være i højeste Grad indgribende for Parten, og derfor bør de ikke undtages fra Påanke. I få Henseende behøver blot at mindes om, at Undladelsen af at føre et Bevis ifølge § 182 efter Omstændighederne kan blive ensbetydende med Sagens Tab. Det Samme gjælder åbenbart også om de i § 181 Litr. a. og d. omtalte Afgjørelser, hvorimod det ikke så ubetinget kan siges at gjælde med Hensyn til de i denne Paragraf under Litr. b. og c. opførte; imidlertid må det dog ifølge Lovforslagets egne Hovedsynspunkter antages, at Parter, Vidners og Synsmænds Afhørelse under selve Hovedforhandlingen er en for Bevisførelsens Udfald så særdeles vigtig Sag, at Påanke i denne Henseende må tilstedes. Det kunde snarest synes, at Påanke ikke burde indrømmes med Hensyn til den i § 181 Litr. 6. omtalte Afgjørelse, da den kunde siges at være en rent indre Forretningssag; men herved må dog bemærkes, at det for vedkommende Part har en så uhyre Vigtighed, at der indrømmes ham den fornødne Tid til at forberede hans Bevisførelse, at det ikke går an at afskjære Påanke mod mulige Misbrug af Landsretternes Myndighed i så Henseende. At der ifølge Lovforslagets Princip ej kan være Noget ivejen for at tilstede Påanke af de i § 184, jfr. § 186, omhandlede Bestemmelser om Bevisforhandlingens Udsættelse eller af de i § 187 omhandlede Afgjørelser, er klart. Derimod fremgår det af Lovbestemmelsens eget Indhold, at der ikke kan være Tale om Påanke af de i §§ 189 og 191 omhandlede Bestemmelser, som ere overladte til Rettens Formand. End>

videre må Påanke kunne finde Sted med Hensyn til Afgjørelserne vedkommende de enkelte Bevisers Førelse, som omhandles dels i 2det Afsnits 2det Kapitel, jfr. § 194. dels under de enkelte Bevismidler, med Hensyn til hvilke sidste dog bemærkes, at Besværingsskemaet ifølge udtrykkelig Bestemmelse i Loven skal benyttes i en stor Del Tilfælde. Hvad derimod angår Bedømmelsen af de førte Bevisers Kraft, da henhører dette Punkt til Sagens Realitet og falder således ind under Reglen i § 299. Med Hensyn til § 297 Litr. k, behøves ingen Forklaring. Derimod stal med Hensyn til Litr. f. fremhæves, at efter Lovforslagets System er en fuldstændig Fremstilling af Sagens Fakta og Domsgrundene så aldeles nødvendig, at Mangler i denne Henseende ordentligvis bør være en Annullations- og Hjemvisningsgrund; under andre Forudsætninger, f. Ex. en skriftlig eller halvt skriftlig Procedure, kunde det vel være tvivlsomt, om der burde tillægges Overtrædelsen af disse Forskrifter en så ubetinget og gennemgribende Virkning, eftersom Manglerne dog i Reglen for Overdomstolens Vedkommende kunne afhjælpes ved de Oplysninger, Akten indeholder; men i Udtastets System, hvor selve Landsretsdommen egentlig er det vigtigste aktmæssige Grundlag for Påanken, jfr. § 300, må de i §§ 267 og 268 givne Forskrifter strengt opretholdes. Den i § 297 Litr. u. indeholdte Regel er let at forstå; det er en Selvfølge, at der ikke bliver Spørgsmål om Anvendelse af den sålidt som af den i Litr. z. givne Regel, når Fejlen afhjælpes ved den i § 283 omhandlede Fremgangsmåde. Angående Litr. i. er Intet særligt at bemærke.

Om Virkningen af, at Landsretten har fejlet i Henseende til Processualia handles i § 298. I det Væsentlige ville her den nugældende Rets Grundsætninger passe. Dog er at mærke, at Lovforslaget ikke fordrer, at Højesteret skal annullere, blot fordi en processuel Fejl er begået, selv om den henhører til de i § 297 Litr. a til i specielt angivne, men det henstilles til Retten at afgjøre, om der efter Omstændighederne i det enkelte Tilfælde er Grund hertil. Der vil altså kunne tages Hensyn til, om den begåede

Fejl virkelig har havt nogen skadelig Følge for Parterne eller Sagens Behandling. Finder Højesteret, at der må tillægges den begåede Fejl Ugyldighedsvirkning, vil der indtræde Annullation (total eller partiel) med eller uden Hjemvisning. Påstås der ikke Hjemvisning, bliver en sådan selvfølgelig aldrig at bestemme i Embeds Medfør, eftersom Parterne have Lov til at blive stående ved at få det Stedfundne omstødt, uden at noget Nyt sættes i Stedet. Men når der fremsættes Hjemvisningspåstand, må Højesteret bestemme, fra hvilket Punkt i Processen den nye Behandling stal begynde. Dog føre Lovforslagets Grundsætninger med sig, at Hovedforhandlingen ikke kan deles, hvorfor en Fejl ved denne altid må medføre, at den hele Hovedforhandling stal gjentages.

I § 299 handles der om Påanken i Anledning af Sagens Realitet. Det følger af Lovforslagets hele System, at Påanke kun kan finde Sted i Anledning af, at Landsretten har fejlet i Henseende til den materielle Ret eller dens Anvendelse eller i Henseende til den retlige Vurdering og Opfattelse af Faktum, således som dette må antages at stille sig efter den i Dommen indeholdte Fremstilling i Forbindelse med Sagsfremstillingerne og Sagens Dokumenter i og for sig betragtede. Virkningen af, at Landsretten befindes at have fejlet i de nævnte Retninger, er ikke, at den stedfundne Behandling ubetinget kasseres og en ny føretages med eller uden Forpligtelse til at følge Højesterets Anskuelse, men det er Lovforslagets Mening, at Højesteret, forudsat at Behandlingen ikke lider af processuelle Mangler, skal, såvidt dette ifølge Sagens Beskaffenhed er muligt, påkjende Sagen umiddelbart på det foreliggende aktmæssige Grundlag, uden at Kassation behøves. Der er altså ikke her Tale om det Retsmiddel, som er bekjendt fra den fransk rhinske Proces under Navn af Kassation, og hvis Hensigt ikke er at skaffe Parterne Ret, men kun at opretholde Eenheden i Retsanvendelsen; men her er Tale om en Revision af Landsretsdommen i Parternes Interesse, hvilket Retsmiddel i Principet er af samme Natur som Appel i egentlig Forstand, men kun forskjellig herfra i Henseende til Omfanget

af det, der kan tages under Påkjendelse af Overdomstolen. Man kan derfor med Rette sige, at den heromhandlede Påanke må betegnes ikke som en udvidet Kassationsrekurs, men som en begrænset Appel. Denne Principforskjel viser sig strax i Måden, hvorpå Retsmidlets Omfang bestemmes. Thi medens ved Kassationsretsmidlet Synspunktet er det, at alt det Konkrete holdes borte, og at Prøvelsen kun udstrækker sig til de til Grund for Afgjørelsen liggende almindelige Retssætninger, og medens Kassation nægtes, så snart det blot er givet, at vedkommende Domstol ikke er gået ud fra urigtige Forudsætninger om den gjældende Rets Indhold, er ved det i Lovforslaget omhandlede Retsmiddel Synspunktet det, at så meget skal kunne undergives Højesterets Prøvelse, som det blot er muligt, uden at komme i Strid med den Regel, at Højesteret ikke må tilegne sig noget Overskjøn over Landsrettens skjøn over Resultatet af en Bevisførelse ved Midler, der ifølge deres Natur ej umiddelbart forelægges Højesteret. Det bestemmes derfor i § 299 ikke blot, at Påanke til Højesteret til Underkjendelse og Forandring af Landsrettens Dom kan finde Sted, når Landsretten har fejlet i Opfattelsen af den materielle Ret, men der tilføjes „eller dens Anvendelse på det foreliggende Tilfælde", og § 299 bliver end ikke stående herved, men tilsteder også Påanke, når Landsretten formenes at have fejlet i Henseende til den retlige Virkning og Opfattelse af de i Dommen som beviste antagne Kjendsgjæringer eller af Sagsfrøcmstillingerne eller de fremlagte Dokumenter i og for sig betragtede. Derimod kan Højesteret ikke underkjende Landsrettens Bedømmelse af Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, Syn og Skjøn eller Parternes personlige Afhørelse, hvad enten Landsretsdommen støttes på de nævnte Bevismidler alene eller på disse i Forbindelse med fremlagte Dokumenter. Reglen bliver altså, at Højesteret kan prøve Landsrettens Dom, for så vidt det ikke er nødvendigt til den Hensigt at gå ud over det Materiale, der foreligger ifølge § 300; den i Landsretsdommen indeholdte Opfattelse angående hvilke Kjendsgjæringer, der ere at anse som

beviste ved den stedfundne Bevisførelse, må tages til Udgangspunkt, Om Landsretten for så vidt har fejlet, kan Højesteret ikke bedømme; men vel, om der — Landsrettens Opfattelse af Sagens Sammenhæng forudsat

— iøvrigt er dømt rigtigt. Denne Opfattelse tillader at udstrække Højesterets Bedømmelse udover det rent Retlige, og gjør det muligt at henlægge til den også sådanne faktiske skjøn, der ene og alene foretages på Grundlag af skriftlige Akter, og hvor Landsretten for så vidt ikke har haft andre Kundskabskilder end Højesteret. Der er derfor i Principet ingen Grund til at udelukke Højesteret fra selvstændig at bedømme, hvorledes et Dokument eller en anden bevist Villieserklæring stal forstås, om et stiltiende Samtykke kan siges at resultere af de foreliggende Omstændigheder og deslige, når kun de fornødne faktiske Data for sådanne skjøn virkelig ere givne. Hvis de altså — hvad i Reglen vil være Tilfældet

— indeholdes i Dokumenter, i de skriftlige Sagsfremstillinger eller i Landsrettens Dom, er der ingen Hindring for, at Højesteret også på dette Område kan udøve sin prøvende og berigtigende Virksomhed. Hvor der ingen særskilt Bevisførelse finder Sted, men hvor Parterne ifølge § 176 plædere Sagen blot på Grundlag af Sagsfremstillingerne og Dokumenterne, er der således ingen Grund til, at Højesteret skulde være indskrænket i sin Bedømmelse af Forholdet, men den kan påkjende det i samme Omfang som Landsretten. Der foreligger i så Fald ganske det Samme for Højesteret som for Landsretten, og det kommer derfor ikke i Strid med Umiddelbarhedsprincippet at tilstede Højesteret Prøvelsen af Landsretsbehandlingen i dens hele Udstrækning. Anderledes stiller det sig derimod, hvor der ved Siden af de skriftlige Dokumenter har været fort Vidner eller andre lignende Beviser for at oplyse Dokumentets Mening eller bestyrke eller svække dets Retsvirkning. Thi under denne Forudsætning er der Spørgsmål om at bedømme Værdien af Beviser, hvis Førelse ikke gjenoptages for Højesteret, og hertil kan Højesteret efter Umiddelbarhedsprincippet ikke være kompetent. Det vil således (jfr. ovenfor S. 18—19) ikke være nødvendigt at

hjemvise Sagen overalt, hvor Højesteret underkjender Landsrettens Opfattelse, men det vil vel endog i Reglen være muligt for Højesteret på det foreliggende Grundlag strax at afsige endelig Dom i Realiteten. Imidlertid kan der dog forekomme Tilfælde, hvor der ikke vil foreligge det fornødne Materiale, for at Højesteret strax kan afsige endelig Dom, uden at dette kan siges at skyldes nogen processuel Fejl af Landsretten eller nogen Forsømmelse af Parterne. Det gjælder navnlig, hvor en Deling af Realitetsproceduren ved Landsretten har fundet Sted, jfr. § 273, cfr. § 102. Hvis Sagen af Landsretten er afgjort på en enkelt Søgsmålsgrund eller Indsigelse, idet yderligere Procedure efter denne dens Opfattelse bliver overflødig, medens Højesteret underkjender Landsrettens Mening herom og ikke anser Søgsmålsgrunden eller Indsigelsen for afgjørende, foreligger der et Tilfælde, hvor Parterne efter Højesteretsdommen må stedes til fortsat Procedure af Sagen, idet de må indtage samme Stilling, som om Landsretten allerede var kommen til det Resultat, som efter Højesteretsdommen nu må ansees for det rette, med Hensyn til Søgsmålsgrunden eller Indsigelsen. Ligesom de altså, hvis Landsretsdommen havde forkastet den særskilt procederede Søgsmålsgrund eller Indsigelse istedetfor at godkjende den, derefter havde måttet stedes til fortsat Procedure af Sagens øvrige Realitet, således må nu det samme Resultat indtræde, da Højesteretsdommen træder istedetfor Landsretsdommen. Der må gives dem Lejlighed til at gjenoptage Sagens Procedure fra det Punkt af, hvorpå den vilde have stået, hvis Landsrettens Dom havde været enslydende med Højesterets. I Mangel af en bedre Betegnelse kan man sige, at de altså må kunne fordre Sagen hjemvist til fortsat Behandling fra det Punkt af, kun at det da vel bemærkes, at Ordet „Hjemvisning" her bruges om en Henviisning til ny Procedure, i der ikke er foranlediget ved nogen processuel fejl

I nær Sammenhæng med Reglerne om Højesterets Kompetence i Påanketilfælde stå Reglerne i § 300 om

Grundlaget for Højesterets Påkjendelse. Det første og vigtigste

Aktstykke er naturligvis Landsrettens Dom i Forbindelse med de under Sagen afsagte Kjendelser. Selve Dommen stal nemlig ifølge § 267 indeholde en fuldstændig Fremstilling af Sagens Faktum i det Omfang, hvori Dommen bygges på det. Og for at Højesteret i Dommen stal kunne finde tilstrækkeligt Grundlag for Påkjendelsen, også hvor dens juridiske Opfattelse måtte afvige noget fra den, som Landsretten har gjort gjældende, er det i § 267 foreskrevet, at Kjendsgjerninger, som have været Gjenstand for Parternes Forhandling, men som efter Rettens Opfattelse af Sagen ikke komme i Betragtning, skulle medtages i Dommen, når Retten stønner, at der dog muligvis af Højesteret kan blive tillagt dem Betydning, ligesom det er føre« skrevet, at Dommen stal udtale sig angående Kjendsgjerninger, der have været Gjenstand for Forhandling under Sagen, når dette begjæres af Parterne. Der er altså tillagt Parterne en ligefrem Ret til at bevirke en Udtalelse angående Beviset for omhandlede Kjendsgjerninger, som efter deres Mening kunne blive af Betydning ved Højesterets Påkjendelse af Sagen, og dersom Landsretten undlader efter Påstand at udtale sig i Dommen, udgjør dette en processuel Fejl, som kan medføre Annulation og Hjemvisning. Forsømme Parterne selv at våge over, at Landsretsdommen udtaler sig angående slige Data, der eventuelt kunne komme i Betragtning ved Højesteret, må de selv tilskrive sig Følgerne, dersom Højesteret kommer til at savne Bevis for Omstændigheder, der efter dens Opfattelse ville være af Betydning (ovenfor S. 19), men for dog såvidt muligt at hjælpe dem, er der i § 267 givet Landsretten, når den selv skjønner, at der muligvis af Højesteret kan blive tillagt visse Kjendsgjerninger Betydning, Opfordring til at udtale sig over disse. Forsømmelse i så Henseende fra Landsrettens Side udgjør imidlertid dog ikke en sådan processuel Fejl, som kan medføre Hjemvisning; herom bliver der kun Spørgsmål, hvis Parterne have forlangt en Udtalelse og denne ikke er givet. Hvad Kjendelser angår, er der i § 263 givet Regler sigtende til at bevirke, at de fornødne Momenter til at bedømme

deres Rigtighed kunne komme til at føreligge skriftligt. Foruden selve Landsrettens Dom, der, som bemærket, er det første og vigtigste Grundlag for Højesterets Påkjendelse, må også nævnes Sagsfremstillingerne, forfåvidt det af disse i ethvert Fald i Forbindelse med Tillægstilførslerne i Retsprotokollen, fe § 169, i Reglen fremgår, hvad Parterne benægte og hvad de indrømme eller tilbyde, og dernæst de som Bevis producerede Dokumenter, hvilke navnlig ville være Grundlag for Højesterets Dom i de vistnok talrige Tilfælde, hvor ingen særlig Bevisførelse i Henhold til § 179 ff. har fundet Sted, men hvor Sagen er procederet og Landsretten har dømt uden en fådan i Henhold til § 176, jfr. § 178.

Medens Påankens Omfang i Lovforslaget er begrænset af Hensyn til Umiddelbarhedsprincipets Fordringer, er dets Grundsætning iøvrigt at åbne den størst mulige Adgang til Påanke. Der opstilles derfor ingen Påankeværdi (summa appellabilis), men enhver af Landsretten i første Inftants truffen Afgjørelse kan ifølge § 301 påankes til Højesteret. Da som en Følge heraf Kjendelser i Anledning af Parters, Vidners og Synsmænds Afhørelse kunne våankes til Højesteret, når Afhørelsen — hvad der er det Regelmæssige — foregår ved Landsretten, har man ment, at det vilde være det Rettefte at lade samme Regel gjælde, også hvor Afhørelsen undtagelsesvis er henlagt til en Underret, idet denne i så Fald må tænkes ganske at træde i Landsrettens Sted, jfr. § 301 1ste Stykke.

I §§ 302, 303 og 304 indeholdes Reglerne om Påankefristen.

Med Hensyn til Påankefristen følger Lovforslaget et System, som er meget forskjelligt fra det nu gjældende. En af de Omstændigheder, der i den gjældende Ret i så særdeles høj Grad begunstiger Processernes Udhaling, er især det, at Påankefristerne ere exempelløs lange, så at en Part under aldeles normale Forhold har en Tid af 6 Måneder til at betænke sig, om han vil appellere til Overretten, og en Tid af 1 Aar og 6 Uger til at betænke sig, om han vil appellere til

Højesteret. Og hvad der er det Værste, disse lange Frister kan Parten blot ved at betale et ringe Gebyr for en Oprejsningsbevilling forlænge til hele tre Aar. Det synes aldeles urimeligt at indrømme sådanne Betækningsfrister. Under almindelige Forhold, hvor Parten kommer til Kundskab om Dommen strax, når den afsiges, jfr. § 274, kan han ligeså godt tage sin Bestemmelse, om han vil appellere eller ikke, inden en langt kortere Tid. At der må levnes ham fornøden Tid til at rådføre sig med en Sagfører, er klart, men mere behøves der heller ikke. Lovforslaget er derfor gået ud fra, at en meget betydelig Afkortelse af Påankefristerne i ethvert Tilfælde må finde Sted. Herved kommer da et andet Hensyn frem. Det vilde unægtelig være forbundet med store Fordele, dersom det kunde bringes dertil, at Exekutionsfristen faldt sammen med Påankefristen, således at på den ene Side en Dom i Reglen ikke kunde erekveres, så længe det var muligt at påanke den og således at få den forandret, og på den anden Side det ikke var muligt at påanke en Dom, når den var erekveret og således en Tingenes Tilstand tilvejebragt, som det ofte er vanskeligt at få forandret, når Påanken måtte føre til et andet Resultat end Underrettens Dom, Dette kan kun nåes ved at sætte Påankefristen til en forholdsvis kort Tid, thi Exekutionsfristen må naturligvis ikke være ret lang. Lovforslaget har valgt 4 Uger som en Tid, der formentlig i begge Henseender kan være passende. Som Gxekutionsfrist danner en Frist af 4 Uger en passende Mellemvej mellem den nugældende Exekutionsfrist ved Overret (8 Uger) og ved Underret (15 Dage), hvorhos bemærkes, at ifølge Lovforslaget er der Adgang til ekstraordinært at opnå en Afkortelse af bemeldte Frist. Som Appelfrist betragtet må 4 Uger i Reglen ansees for tilstrækkelig. Andre Landes Erfaring synes at vise dette. I den ældre almindelige tyste

Proces var Appelfristen kun 10 Dage, i den franske Proces er den nu 2 Måneder, i den preussiske Proces 6 Uger, i den wurtembergske 1 Måned, i den bajerske 30 Dage, i Civilprocesloven for det tyske Rige af 1876

1 Måned. Rigtignok regnes de angivne Frister efter de nævnte Love fra Dommens Forkyndelse og ikke fra dens Afsigelse, men da Lovforslaget bestemmer, at Parterne skulle kaldes til at høre Dommen afsige og de således strax lære den at kjende, bliver det i Virkeligheden den samme Regel. Skulde i et enkelt Tilfælde Parten virkelig uden egen i Skyld være forbleven uvidende om den afsagte Dom, vil han kunne få Tilladelse til Påanke efter den sædvanlige Fristes Udløb i Henhold til § 303, jfr. § 304. Ved disse Paragrafer åbnes der en Adgang for Parten til at få Sagen ind for Højesteret, uanset den ordinære Fristes Udløb, når der oplyses Omstændigheder som undskyldte, at den ordinære Ankefrist er hengået ubenyttet. Lovforslaget går ud fra, at der fremtidig ikke kan være Tale om at henlægge den heromhandlede Myndighed til Administrationen i Form af Oprejsningsbevillings Meddelelse eller deslige, men at en judicial Bedømmelse og Afgjørelse af Sagen må finde Sted. Derfor er det i § 304 overdraget Højesterets Formand at sammentræde med 2 Medlemmer af Retten til et Slags Udvalg for at prøve Andragender af denne Art. Formerne herved bør være så simple som muligt. Højesterets Formand kan bestemme, om Modparten bør høres, hvilket ikke altid er nødvendigt, navnlig når Andragendets Forkastelse besluttet, ligesom han også kan pålægge Andrageren at fremskaffe de Beviser for de påberåbte Grunde, som ansees fornødne. På dette Punkt gjør Lovforslaget en Undtagelse fra Principet om Bevisførelsens Umiddelbarhed, hvilket retfærdiggjøres, dels derved, at det overhovedet ikke stemmer med Højesterets hele Virkekreds og Indretning, at Vidner føres for den, dels derved, at den Bevisførelse, hvorom her er Tale, ikke behøver at have en så exakt og fuldstændig Karakter som med Hensyn til Hovedsagen selv, da Højesteret i det Hele må antages at ville tillade Sagens Påanke, når blot de påberåbte faktiske Omstændigheder bringes til en stærk Sandsynlighed. Tilstedes Påanken, har vedkommende Part at meddele Modparten dette i Forbindelse med den i § 306

omhandlede Tilkjendegivelse, for at denne kan se, at behørig Hjemmel haves til den for sildige Påanke.

I § 305 udtales for Fuldstændigheds Skyld dels den Regel, at Påanke er udelukket, når Ankefristen er udløbet og Sagens Fremme ikke tilstedes i Henhold til § 304, idet dermed skal fremhæves, at i så Fald gives der ingen yderligere Adgang til at få Sagen frem, intet extraordinært Retsmiddel i så Henseende, dels den i og for sig selvfølgelig Sætning, at Påanke udelukkes ved udtrykkelig eller stiltiende Renunciation, i hvilken Henseende bemærkes, at der ikke kan gives nogen nærmere Bestemmelse af, hvornår stiltiende Renunciation må siges at foreligge, men i så Henseende må de samme almindelige Grundsætninger som nu komme til Anvendelse. Kun forsåvidt er en positiv Regel tilføjet, som det i Litr. d. 1ste Punktum er fastsat, at Afkald på Påanke ikke gyldigjen kan gives, førend efterår det Retsdekret, om hvis Påanke der er Tale, er afsagt. Hensigten hermed er at udelukke det Misbrug, for hvis Udøvelse den gjældende Ret neppe indeholder nogen Hindring, at den i Retsforholdet svagere Part skulde blive nødt til allerede på Forhånd ved Retshandelens Stiftelse at fraskrive sig Appel, Noget, der, hvis det antog en større Udstrækning og blev til sædvansmæssig Vedtagelse i større Klasser af Retshandler, vilde afstedkomme en virkelig Indskrænkning i den Adgang til Domstolene, som regelmæssig bør stå åben for alle.

Det vilde vistnok væce ubilligt at fordre, at en ankende Part allerede inden Udløbet af den korte Påanketrist skulde have indbragt Sagen for Højesteret, hvortil efter Lovforslagets Procesmåde idetmindste måtte fordres, at Ankeskrift var udarbejdet og indsendt på Justitskontoret for at forsynes med Berammelsespåtegning. Det, Parten har at iagttage inden Påankefristens Udløb, er derfor efter § 306 blot at erklære Påanke ved en simpel Meddelelse til Modparten. Retsvirkningen af denne Erklæring er da (jfr § 307), at Parten enten inden 4 Uger har at tilstille Modparten formeligt Ankeskrift eller ansees for renuncerende på Påanke, hvorved altså Lands-

rettens Dom bliver endelig. Denne Regel kan vistnok ikke kaldes for streng. Den ankende Part får således i Virkeligheden mindst 8 Uger til at udarbejde sit Ankeskrift, hvilket må ansees for en aldeles tilstrækkelig Frist, især da der efter Lovforslagets hele Påankesystem ikke er Tale om at samle Beviser eller deslige, men kun om at overveje og fremstille den juridiske Side af Sagen, Enhver af Parterne må kunne optræde som selrstændig Appellant. I så Fald bor han inden fornævnte Frist og på lovbefalet Måde iværksætte de fornødne Skridt til Påanke. Hvis begge Parter selvstændigt påanke, ville de tvende Påanker være at fremme til samlet Forhandling og Påkjendelse. At den ene Parts Påanke forsåvidt må gjøres afhængig af den andens, at den naturligvis ikke kan antages, når Sagen allerede er påkjendt ifølge denne sidstes Påanke, er klart. Men for at førebygge Forvirring og Gjentagelse vil det være hensigtsmæssigt at bestemme, at Modpartens Påanke stal fremmes så betimeligt, at de tvende Anker i Forening kunne gjøres til Gjenstand for Hovedforhandling.

I §§ 307 og 308 omhandles den forberedende Skriftverling, som skal gå førud for den mundtlige Hovedforhandling i Højesteret. Det ligger i Sagens Natur, at Skriftvexlingen på dette Stadium af Sagen, hvor Landsretsdommen foreligger og giver et fuldstændigt Billede af Sagen, kan indskrænkes meget. Den påankende Part må foruden de i § 307 Litr. b og c omhandlede rent forretningsmæssige Meddelelser i sit Ankeskrift fuldstændigt og tydeligt angive Ankegrundene og den eller de Påstande, han i Henhold hertil nedlægger, men yderligere Angivelse af Sagens Gjenstand behøves ikke, da Landsretsdommen iøvrigt vil afgive fornøden Oplysning, jfr. §307. Modparten må ubetinget under Udeblivelsesfølge, jfr. § 319 3die Stykke, meddele, hvilken Sagfører eller anden Mand i Kjøbenhavn, der skal træde i hans Sted med Hensyn til

processuelle Meddelelsers Modtagelse, jfr. §308 1ste Stykke, men til denne simple Handling, hvortil der indrømmes ham 2 Uger, indskrænker hans Forpligtelse sig også, når han kun vil modsætte sig Påankens Øjemed og han

ikke attrår nogen Forandring i Landsrettens Dom, når han altså, for at bruge et juridisk teknisk Udtryk, ikkun vil se sig frifunden for den Påankendes Tiltale. Vil han derimod anstille selvstændig Påanke, eller med andre Ord kontrapåanke, påhviler det ham at tilstille den Påankende et Tilsværsskrift, der indeholder fornøden Oplysning om Kontrånkens Gjenstand og Hensigt, derunder den eller de Påstande, der agtes nedlagte, idet hans Stilling da bliver analog med den oprindelig Påankendes og derfor udkræver en lignende Forberedelse, som denne ifølge § 307 skal tilvejebringe. Det synes billigt, at når den ene Part påanker, må den anden Part — selv om han ikke har anstillet selvstændig Påanke— herved altid blive berettiget til ogfå fra sin Side at angribe Dommen, ved hvilken han måskee vilde have akkviesceret, hvis den var forbleven upåanket. Det går derfor ikke an at udelukke Kontrapåanke, fordi vedkommende Part har ladet de 4 Uger udløbe uden at foretage Noget, jfr. § 306. Denne Tanke er udtrykt i § 309 1ste Stykke. Det ligger fremdeles i Lovforslagets hele Opfattelse af dette Forhold, at Kontrånken ikke behøver at indledes ved noget særskilt processuelt Skrift, men kan iværksættes simpelthen ved Påankeis Optagelse i Tilsværsskriftet på den i § 30 sidste Stykke angivne Måde. Medens den selvstændige Påanke, som Modparten fra Begyndelsen af måtte anstille på regelmæssig Måde, jfr. § 306, selvfølgelig kan fremmes aldeles uden Hensyn til den anden Parts Påanke, synes derimod den rene og blotte Kontrapåanke (hvad andensteds kaldes Adhæsion) at måtte falde bort, når Hovedsagen afvises, hvorimod det dog ikke findes at burde tillades vedkommende Part at bringe den til at bortfalde ved vilkårlig at hæve Hovedsagen (jfr. § 310).

Forskrifterne i § 311 behøve neppe nogen nærmere Forklaring.

I §§ 312 — 315 fremstilles Reglerne om Hovedforhandlingen ved Højesteret. Det går ikke an at bestemme, at Sagen skal plæderes til den i Berammelsespåtegningen (§ 307 Lit. c) angivne Tid, men det må være en Regel, at fra den Tid af må Parterne være

rede til at plædere Sagen, når den efter sin Tur falder til Foretagelse. Den Dag, Sagen efter Berammelsespåtegningen falder i Rette, foregår derfor ikke Andet, end at Ankeskriftet og eventuelt Tilsværsskrift overgives til Retten, som da fastsætter en Tid til Plæderingen, hvis Sagen overhovedet stal behandles mundtligt, eller anordner skriftlig Indlægsveksling til de respektive Andragenders og Påstandes Begrundelse, dersom Sagens Beskaffenhed undtagelsesvis findes at krære dette. De i denne Paragraf omhandlede processuelle Foretagender ere så lidet betydende, at de ikke behøve at foregå for den samlede Ret, hvis Tid let kunde blive formeget optaget og splittet herved, men det vil kunne overlades en Komitee af Højesterets Formand i Forbindelse med 2 af Rettens Medlemmer at træffe de omhandlede Bestemmelser. Den mundtlige Plædering for Højesteret foregår efter de i §313 indeholdte nærmere Regler, der neppe behøve yderligere Begrundelse,

Med Hensyn til § 314 bemærkes, at når Påanke skal være ikke en ny aldeles fri Forhandling af Sagen, men en virkelig om end til et vist Område indskrænket Prøvelse af den foreliggende Dom, må den hele Forhandling i Højesteret nødvendigvis bevæge sig på og være bunden til det foreliggende Grundlag. Man kan forsåvidt, når man vil stille Sagen skarpt, gjerne sige, at Påankeproceduren for Højesteret ikke er eller kan være en virkelig mundtlig, men i Grunden er en skriftlig Procedure med en mundtlig Slutningsforhandling. Den er i sit Væsen kun en Kritik af Landsrettens Dom (eller Kjendelse), ikke en ny fri Undersøgelse og Diskussion om Sagen selv. Deraf følger for det Første, at den hele Forhandling må knytte sig til og dreje sig om Landsretsdommen og ikke kan gå udenfor denne, ikke kan inddrage Momenter, som ej ere optagne og behandlede i den. Dernæst kræver Hensynet til Forhandlingens Gruntighed og Pålidelighed, at Parterne må forberede den ved forud at angive deres Anker. Det må opgives, hvad de have at udsætte på Landsretsdommen og hvorledes de som en Følge heraf vil have den forandret og rettet, og hertil må Diskussionen i R eg-

len indskrænke sig. Proceduren for Højesteret bliver således væsentlig betinget og bunden, dels derved, at den overhovedet alene går ud på at kritisere den foreliggende Dom, dels derved, at endog denne Kritik kun kan bevæge sig indenfor de opgivne Ankegrundes Kreds. I Overensstemmelse med disse Grundsætninger er § 314 1ste og 2det Stykke affattet. Imidlertid bør der dog gives Højesteret en Myndighed til, når særegne Grunde tale derfor, at tillade Forandring i Påstanden og Fremførelse af nye Anke- eller Kontrånkegrunde, jfr. § 314 sidste Stykke. Dels kan der tænkes Omstændigheder, som undskyldte Partens Fremgangsmåde, således at det vilde være ubilligt at udelukke ham fra at fremkomme med de nye eller forandrede Påstande eller Ankegrunde, dels tjener det, at Højesteret har en sådan Myndighed, til at forebygge smålige Tvistigheder om ubetydelige Afgivelser, som aldeles ikke kunne skade Modparten. Den mundtlige Forhandling for Højesteret har altså egentlig kun til Øjemed videre at udvikle og navnlig ved juridiske Deduktioner at begrunde de i det skriftlige Grundlag fastslåede Anker eller Kontrånker, For at denne Forhandling ikke skal skeje ud fra dens egentlige Gjenstand, og for at Retten kan være tilstrækkelig forberedt på Retskvæstionerne, er det nødvendigt, at Højesteretsdommerne nøje kjende Ankeskriftet og Tilsværsskriftet. Men dette bliver også muliggjort ved Bestemmelserne i § 312. Thi i Mellemtiden mellem det i denne Paragraf omhandlede forberedende Møde og den egentlige i § 313 omhandlede mundtlige

Forhandling kan Retten gjøre sig bekendt med Processkrifterne og tillige studere det juridiske Spørgsmål, forsåvidt som dette ifølge sin Natur nødvendiggjør nogen Forberedelse ved Læsning i juridiske Værker, Domssamlinger eller deslige.

Forskriften i § 315 forstås let. Det er hensigtsmæssigt at udelukke enhver Sammenblanding af Spørgsmålet om Påankens Afvisning og Sagens Realitet. Derfor er en Sondring i Proceduren af disse Spørgsmål, forsåvidt de rejses af Parterne, befalet, og det er tillige bestemt, at Retten skal, forinden Realitets-

proceduren begynder, undersøge, om der er nogen Grund til Afvisning i Embeds Medfør.

Reglen i § 316 er ganske naturlig og konsekvent, når det fastholdes, at her handles om en virkelig Prøvelse eller Kritik af Landsretsdommen, ikke derimod om en ny og ubunden Forhandling af Sagen for en højere Domstol. Den stemmer derfor også overens med den gjældende Ret, der netop har det tilfælles med Lovforslaget, at den opfatter Appellen som en Prøvelse af den underordnede Rets Dom, som en Undersøgelse af, om der er dømt rigtigt eller fejlagtigt. At denne Prøvelse kun kan strække sig sålangt, som den ankende Part ønsker, følger af den i Civilprocessen herskende Forhandlingsmaxime (ne procedat iudex ex officio),

At Dommen skal afsiges snarest muligt efter Forhandlingernes Slutning, og at ingen nye Sager må foretages, forinden Dommen er afsagt, er en Følge af den mundtlige Forhandlings Natur, som kræver, at Dommeren må have de stedfundne Debatter i fuldkommen frisk og ublandet Erindring ved Dommens Afsigelse.

Reglen i § 317 kræver ikke nogen særlig Begrundelse på dette Sted.

I § 318 omhandles, hvorledes der stal gåes frem, når Sagen af Højesteret hjemvises være sig efter § 298 eller § 299. Formålet er at gjøre Fremgangsmåden så simpel og let som muligt. Derfor foreflåes det, at den interesserede Part kan henvende sig til Landsrettens Formand med skriftlig Begjæring om Sagens Foretagelse og lade ham indkalde Modparten til et berammet nyt Mode, hvilket er den simpleste Indkaldelsesform (§ 122), Sagen erklæres i dette Møde for gjenoptaget, og Parterne må nu foretage, hvad deres Interesse foreskriver dem med Hensyn til Sagens fornyede Behandling. I mange Tilfælde må der vel begyndes med at give Udsættelse til Foretagelsen af det, som der efter Højesterets Opfattelse skal være Adgang til at få foretaget, og Sagen må da, når den er bragt tilbage i det rette Spor, fortsættes i Overensstemmelse med de almindelige Regler. Forsåvidt den tilstedeværende

Fejl i Landsrettens Behandling medfører, at en hel ny Dom må afsiges — hvad naturligvis som oftest vil være Tilfældet — vil dette have til Følge, at Bevisførelsen, forsåvidt en sådan har fundet Sted, må gjentages. Ni Landsretten ved Sagens Behandling og Afgjørelse skal følge de af Højesteret i Hjemvisningsdommen udtalte Anskuelse, må under det nye System være Regel, ligesom det er det nu, Når i den franskrhinske Ret en anden Regel gjælder med Hensyn til Kassationsretten, hænger dette sammen med Opfattelser og Anskuelse, som ere fremmede for Lovforslagets hele System.

De i § 319 indeholdte Regler om Folgerne af Udeblivelse ved Højesteret ere stemmende med Forholdets Natur og Lovforslagets almindelige Grundsætninger om Folgerne af Udeblivelse. Hvad Paragrafens første Stykke angår, behøver dette neppe nogen Motivering. Det fastsætter de samme Følger af den påankende Parts Udeblivelse, som Lovforslaget opstiller i første Instants med Hensyn til Sagsøgeren, og som også gjælde nu. At Modpartens Ret til at fåe Kost og Tæring er afhængig af, at han har afgivet den i § 308 omhandlede Meddelelse, hænger sammen med, at han overhovedet er at anse som udebleven, når han forsømmer det, selv om han indfinder sig i Retsmødet, jfr. Paragrafens sidste Stykke. Udebliver den Ankendes Modpart, hvortil også henregnes, at han møder uden forud at have givet den i § 308 omhandlede Meddelelse, er den Ankende beføjet til ikke destomindre mundtlig at udvikle Sagen i Henhold til Ankeskriftet og derefter indlade den til Dom, og den udeblivende Modpart taber ikke blot sin Kontrånke, men også Adgangen til at tage til Gjenmæle mod Påanken, At den Ankende ikke i sit mundtlige Foredrag kan gå udenfor Ankeskriftet, fremgår allerede af den almindelige Grundsætning i § 314.

I sidste Stykke af § 319 fastsættes det, at den Påankendes Modpart skal afgive den i § 308 1ste Stykke omtalte Meddelelse, dersom han overhovedet vil modsætte sig Påankens Øjemed, og dette gennemføres derved, at han ansees for udebleven, hvis han forsømmer den omspurgte Meddelelse. Denne Følge kunde

måske synes noget streng. Men der gives intet andet brugeligt Middel, hvorved Overholdelsen af Forskriften i § 308 1ste Stykke kan fremtvinges, og det må på den anden Side erindres, at det, § 308 fordrer, er noget så Simpelt, at Fordringen til Parten om dets Foretagelse er overmåde let at efterkomme Naar den Ankendes Modpart vil kontrapåanke, må han selvfølgelig forud gjøre Meddelelse herom i et Tilsværsskrift, og Undladelse heraf må i Reglen medføre, at han ansees for udebleven på samme Måde som den Ankende, når denne forsømmer at meddele Ankeskrift. Da imidlertid et Tilsværsskrifts Affattelse kræver moden Overvejelse og derfor Tid, kan det undertiden stille sig således, at de 2 Uger, som ifølge § 308 regelmæssigen levnes til at tilvejebringe det, ikke vilde være tilstrækkelige, og derfor åbnes der ved § 319 for den Part, som ej har kunnet blive færdig med Tilsværsskriftet i rette Tid, en Adgang til at afværge Retstab herved og indhente det

Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877,

Forsømte.